

Зеленіна Оксана Вадимівна

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

кандидат психологічних наук, доцент,

завідувач кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Проблема емоціонального інтелекту є актуальною у кількох аспектах. *По-перше*, у теоретичному, оскільки тема «емоціонального інтелекту» недостатньо розроблена хоч вона знаходить вельми широке відображення в тематиці наукових конгресів та спеціальних конференцій з проблем психології особистості. *По-друге*, у соціальному аспекті, адже людська цивілізація може опинитись у стані саморуйнування, якщо рівень емоційної нестриманості і надалі протиставлятиметься розумові, залишатиметься неконтрольованим і нерегульованим. *По-третє*, актуальність теми «емоційного інтелекту» в педагогічному аспекті: якщо на основі експериментального вивчення особливостей перебігу емоційних процесів і станів та стійких властивостей особистості не будуть розроблені науково обґрунтовуванні підходи до цілеспрямованого формування під впливом навчання та виховання емоційної розумності наступників.

Словосполучення «емоційний інтелект», яке з'явилося у психологічному обігу в 1990 році після входу у світ робіт американських психологів Г. Граднера, Д. Гоулмана, Дж. МАйера, П. Саловея, та інших, ще років десять тому викликало здивування через незвичність поєднання понять «емоція» та «інтелект», що здавалися протилежними за змістом. Не менше дивувало твердження авторів, які ввели в науковий обіг поняття «емоційний інтелект», стосовно ролі цієї інтегральної властивості особистості у спричиненні успіху діяльності людини.

І нині, хоча проблематика, пов'язана з вивченням емоційного інтелекту, знаходить вельми широке відображення в тематиці наукових конгресів та спеціальних конференцій з проблем психології особистості, зокрема 11-ої Європейської конференції, практичний інтерес до проблеми значно випереджає рівень її теоретичної розробки.

Довгий час інтелект зводився до сукупності когнітивних процесів, і у багатьох до цих пір цей термін асоціюється лише з характеристиками сфери пізнання. Проте інтелект – складне психологічне поняття, яке, перш за все, підкреслює інтегруючу функцію психічного. Одним з критеріїв розвитку

інтелекту служить успішність адаптації людини до навколишньої дійсності. Очевидно, що далеко не завжди наявність знань і ерудиція визначають успішність в житті. Набагато важливіше як людина відчуває себе на навколишньому світі, наскільки він соціально компетентний в спілкуванні з людьми, здатний справлятися з негативними емоціями і підтримувати позитивний тонус в настрої.

Одним з найважливіших аспектів актуальності дослідження емоційного інтелекту є прямий зв'язок рівня емоційного інтелекту особистості та соціальним положенням. Девід Голдман висунув ідею, яка полягала в тому, що між коефіцієнтом інтелекту людини (IQ) і його успіхами і соціальним положенням немає жодного зв'язку. Не завжди “найрозумніші” люди досягають вершин успіху (наприклад, Дж. Буш молодший). У той же самий час, деякі генії ведуть жалюгідне життя і не можуть розібратися в собі. Успіх людини безпосередньо залежить від його емоційного інтелекту (EQ) вважає Голдман.

Емоційний інтелект як аспект виявлення внутрішнього світу особистості відображає міру розумності ставлення людини до світу, до інших та до себе як суб'єкта життєдіяльності. Йому притаманні внутрішні (диспозиційні) та зовнішні (ті, що виявляються в ознаках перебігу емоційного процесу) компоненти, котрі зумовлюють стресозахисну та адаптивну функції цієї інтегральної особистісної властивості. Роль емоційного інтелекту у спричиненні життєвого успіху людини ґрунтується на спроможності суб'єкта адекватно розпізнавати витoki власних емоцій та емоцій інших людей, здійснювати на цьому підґрунті самоконтроль, підтримувати доброзичливі стосунки з навколишніми, само мотивувати власну діяльність, виявляти наполегливість у досягненні її мети. Критерії оцінки рівня сформованості емоційного інтелекту доцільно шукати в особливостях динамічної взаємодії його внутрішніх і зовнішніх компонентів, що можуть виявлятися у домінуванні зоні нього над внутрішнім (при низькому рівні сформованості емоційного інтелекту), внутрішнього над зовнішнім (при більш високому), або у їх гармонійному поєднанні, що дозволяє здійснювати реагування на емоціогенні подразники на над ситуативному рівні (при найвищому). Водночас емоційний інтелект своєрідно відображається у свідомості людини у вигляді почуття психологічного благополуччя, позитивної самооцінки, вибору адекватних стратегій психологічного подолання.